

Η Γεωργική μας Έρευνα

Γεωργική έρευνα και Κλιματική Αλλαγή

Μαρίνος Μάρκου

Πρώτος Λειτουργός Γεωργικών Ερευνών
στο Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών

Το Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος στελεχώνεται σήμερα από 35 επιστήμονες, 39 τεχνικούς και γύρω στους 90 ωρομίσθιους. Στο Ινστιτούτο διεξάγεται γεωργική έρευνα με στόχο την επίλυση προβλημάτων που αντιμετωπίζει η κυπριακή γεωργία στους τομείς της Βελτίωσης Φυτών, Λαχανοκομίας/Ανθοκομίας, Δενδροκομίας/Αμπελοαγρίας, Θρέψης Φυτών και Άρδευσης, Φυτοπροστασίας, Ζωοτεχνίας, Αγροβιοτεχνολογίας και Αγροοικονομικών Μελετών, ενώ διαθέτει, επίσης, κεντρικό χημείο στο οποίο διεξάγονται οι αναλύσεις των πειραμάτων. Εκτός από την κρατική χρηματοδότηση το Ινστιτούτο συμμετέχει με επιτυχία σε προγράμματα συνεργασίας που χρηματοδοτούνται από την Ε.Ε. και το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας (ΙΠΕ), τα οποία συμβάλλουν στην προμήθεια εξοπλισμού και υποδομής και προσφέρουν τη δυνατότητα στο Ινστιτούτο να συμμετέχει στη διεξαγωγή πρωτοποριακής έρευνας σε πανευρωπαϊκό επίπεδο αποκτώντας τεχνογνωσία και νέα γνώση, την οποία στη συνέχεια μεταφέρει στους τελικούς αποδέκτες στην Κύπρο. Τα τελευταία χρόνια, διεξάγεται συζήτηση για τις αναμενόμενες επιπτώσεις από την Κλιματική Αλλαγή. Είναι προφανές ότι, η γεωργία ως ο κατ' εξοχήν τομέας που εξαρτάται από τις κλιματικές συνθήκες θα βιώσει τις σημαντικότερες επιπτώσεις από την Κλιματική Αλλαγή. Εκτιμάται ότι, ως αποτέλεσμα της Κλιματικής Αλλαγής οι παραγόμενες ποσότητες γεωργικών προϊόντων θα μειωθούν δραματικά με ορατό τον κίνδυνο επισιτιστικών κρίσεων. Συνεπώς, ο ρόλος της γεωργικής έρευνας στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων από τη Κλιματική Αλλαγή μπορεί να είναι καταλυτικός.

Ανταποκρινόμενο στις ανησυχίες της κοινωνίας, το Ινστιτούτο έχει θέσει το ερευνητικό πλαίσιο για προσαρμογή της κυπριακής γεωργίας στις νέες κλιματικές συνθήκες που θα επικρατήσουν τα επόμενα χρόνια. Είναι σημαντικό να διευκρινιστεί ότι, ένας μεγάλος αριθμός ερευνητικών προγραμμάτων του ΙΓΕ έγιναν, όχι στα πλαίσια επί τούτου έρευνας για την Κλιματική Αλλαγή, αλλά με στόχο την αποδοτικότερη χρήση του νερού, που αποτελεί έτσι και αλλιώς τον κύριο περιοριστικό παράγοντα της γεωργίας του τόπου μας. Με δεδομένο ότι, η μείωση των βροχοπτώσεων θα αποτελέσει, ίσως, το βασικότερο τρόπο έκφρασης της Κλιματικής Αλλαγής στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, τα αποτελέσματα από την έρευνα αυτή θεωρούνται, όχι μόνο σχετικά, αλλά και εξαιρετικά χρήσιμα για αντιμετώπιση της κλιματικής Αλλαγής. Από την έρευνα που έχει διεξαχθεί στο Ινστιτούτο είναι δυνατή η διάκριση των «υδροβόρων» από τις «λιγότερο υδροβόρες» καλλιέργειες, η επίδραση που έχει η μειωμένη άρδευση στην παραγωγή και στην ποιότητα των προϊόντων σε κάποιες από αυτές, η δυνατότητα χρήσης του ανακυκλωμένου νερού και η εξοικονόμηση νερού που προσφέρεται από τα διάφορα συστήματα άρδευσης ή από τη χρήση της υδροπονίας. Όλα τα ερευνητικά αποτελέσματα του Ινστιτούτου που σχετίζονται με τα θέματα αυτά βρίσκονται αναρτημένα στην ιστοσελίδα του Ινστιτούτου στη διεύθυνση www.ari.gov.cy στο δεσμό -> βιβλιοθήκη -> βάση δεδομένων AGRIS.

Πρόσφατα, έχουν ενταχθεί στις δραστηριότητες του Ινστιτούτου νέα, περισσότερο στοχευμένα και σχετιζόμενα

με την Κλιματική Αλλαγή ερευνητικά προγράμματα, τα οποία σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό έχουν ήδη ξεκινήσει και αφορούν:

- Συμπληρωματική άρδευση ξηρικών, ως επί το πλείστον καλλιέργειών,
- διερεύνηση των δυνατοτήτων αξιοποίησης των αλιοφύτων, τα οποία είναι σε θέση να αξιοποιούν νερό υψηλής αθατότητας,
- συμβολή της αμειψισποράς, της αγρανάπαυσης και της αύξησης της οργανικής ουσίας των εδαφών στην απορρόφηση και συγκράτηση του νερού,
- αξιοποίηση ενδημικών ειδών στην αγροτική παραγωγή,
- συμμετοχή σε προγράμματα συνεργασίας με προτεραιότητα την έρευνα για την Κλιματική Αλλαγή, και
- εφαρμογή κλειστών υδροπονικών συστημάτων για την παραγωγή λαχανικών.

Σε ό,τι αφορά την υδροπονία, ήδη στον πειραματικό σταθμό Ζυγίου το θερμοκήπιο μετατρέπεται από συμβατικό σε θερμοκήπιο υδροπονίας και ετοιμάζεται ειδική αίθουσα εκπαίδευσης με στόχο να παρέχεται από τον επόμενο Οκτώβριο η δυνατότητα πρακτικής και θεωρητικής εκπαίδευσης.

Η υδροπονία, ως σύστημα παραγωγής γεωργικών προϊόντων, επιτυγχάνει την απεξάρτηση της παραγωγής από τις καιρικές συνθήκες και το έδαφος, ακριβώς διότι τα φυτά αναπτύσσονται σε ειδικά υποστρώματα και κάτω από ελεγχόμενες συνθήκες περιβάλλοντος και θρέψης. Αντίστοιχο με την υδροπονία είναι και το σύστημα παραγωγής γεωργικών προϊόντων σε κάθετη διάταξη (vertical farming) που εφαρμόζεται σε πολλές χώρες του εξωτερικού. Στην ουσία πρόκειται για πολυώροφα εργοστάσια παραγωγής γεωργικών προϊόντων, τα οποία μπορούν να αναγεθθούν εντός ή πλησίον των αστικών κέντρων και να τροφοδοτούν με γεωργικά προϊόντα τους κατοίκους των πόλεων. Η πρωτοποριακή αυτή μέθοδος παραγωγής αξιοποιεί στο έπακρο τις δυνατότητες της υδροπονίας και είναι σε θέση, μεταξύ άλλων, να παράγει προϊόντα εξοικολόγητου οργανικά, να αυξήσει δραματικά τις αποδόσεις ανά επιφάνεια έκτασης και να επιτύχει απεξάρτηση της παραγωγής από τις καιρικές συνθήκες.

Μια εγγενής αδυναμία που σχετίζεται με τη μελέτη της Κλιματικής Αλλαγής και τις δυνατότητες των ερευνητών να εντοπίσουν πιθανές καλλιέργειες ή είδη που προσαρμόζονται καλύτερα κάτω από συνθήκες καταπόνησης είναι και το γεγονός ότι, αυτήν τη στιγμή δεν εκδηλώνονται στην πλήρη τους έκταση οι κλιματικές συνθήκες όπως θα επικρατήσουν στο μέλλον. Έτσι, όταν γίνεται επιλογή των ανθεκτικών ή ανεκτικών φυτών σε συνθήκες καταπόνησης λαμβάνονται υπόψη οι υφιστάμενες κλιματολογικές συνθήκες. Μελέτη φυτών σε συνθήκες που θα προσεγγίζουν αυτές που θα επικρατούν στο μέλλον μπορεί να γίνει μόνο με προσομοιωτές, δυνατότητα που επί του παρόντος δεν υπάρχει στο Ινστιτούτο.

Λόγω των αντικειμενικών δυσκολιών στην εξεύρεση των κατάλληλων φυτών, τα οποία θα είναι σε θέση να αποδώσουν κάτω από συνθήκες καταπόνησης εξαιτίας της Κλιματικής Αλλαγής κρίνεται σκόπιμο, όπως η προσαρμογή της γεωργίας μας σε συνθήκες Κλιματικής Αλλαγής επιδιωχθεί με την απλή αναδιάρθρωση των καλλιεργειών και την προσαρμογή τους στα διαθέσιμα υδατικά αποθέματα της χώρας με τη βέλτιστη διαχείριση των φυσικών πόρων, με την αρτιότερη οργάνωση της γεωργικής παραγωγής και εμπορίας, με την εφαρμογή αρχών και διαχειριστικών πρακτικών που έχουν θετικά αποτελέσματα σε άλλες περιοχές αντίστοιχου κλίματος με αυτό της Κύπρου και, λιγότερο, με την αναζήτηση φυτών με εξαιρετικές ιδιότητες και αντοχή στην Κλιματική Αλλαγή, τα οποία μπορεί να υπάρχουν, μπορεί, όμως, και να μην υπάρχουν.

Αναμφίβοτα η έρευνα μπορεί να συμβάλει στην καλύτερη κατανόηση της συμπεριφοράς των γεωργικών ειδών, να εξεύρει πιο ανθεκτικά και παραγωγικά φυτά, ή ακόμα να προσδώσει τεχνική ανθεκτικότητα σε κάποια είδη με τη χρήση σύγχρονων τεχνικών, όπως η γενετική μηχανική. Λαμβάνοντας, όμως, υπόψη τις ανάγκες της κοινωνίας σε βασικά γεωργικά προϊόντα, οι οποίες είναι μόνιμες και συνεχώς αυξανόμενες και το γεγονός ότι, η αναζήτηση ειδών που θα προσαρμόζονται στις συνθήκες Κλιματικής Αλλαγής θα είναι μακροχρόνια, κρίνεται ασφαλέστερο, όπως η κάλυψη των επισιτιστικών αναγκών της κοινωνίας σε βασικά είδη διατροφής επιδιωχθεί με τα κλειστά συστήματα παραγωγής, όπως η υδροπονία και η κάθετη γεωργία. ■

Εντοπισμός, συλλογή και διατήρηση ντόπιων παραδοσιακών ποικιλιών λαχανικών

Άγγελος Κυρατζής
Λειτουργός Γεωργικών Ερευνών Α'
στο Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών

Σημαντικός αριθμός ντόπιων παραδοσιακών ποικιλιών λαχανικών εξακολουθούν να καλλιεργούνται είτε για εμπορικούς σκοπούς, είτε για ικανοποίηση των προσωπικών αναγκών των καλλιεργητών. Ντόπιες παραδοσιακές ποικιλίες είναι οι ποικιλίες, οι οποίες καλλιεργούνται για χρόνια σε μία περιοχή και διατηρούνται αποκλειστικά από τους γεωργούς με σπόρους που φυλάσσονται από τις προηγούμενες χρονιές. Οι ποικιλίες αυτές απειλούνται με εξαφάνιση όταν σταματήσει η καλλιέργειά τους και, επομένως, απαιτείται η λήψη μέτρων για την προστασία τους. Το Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών σε συνεργασία με το Τμήμα Γεωργίας έχουν ξεκινήσει μια προσπάθεια εντοπισμού και συλλογής σπόρων από ντόπιες παραδοσιακές ποικιλίες λαχανικών με σκοπό τη διατήρηση και την αειφόρο χρήση τους.

Στην Κύπρο υπολογίζεται ότι καλλιεργούνται περισσότερα από 46 διαφορετικά είδη λαχανικών που καταλαμβάνουν έκταση περίπου 9650 εκτάρια. Πέραν των μοντέρνων ποικιλιών και υβριδίων οι γεωργοί εξακολουθούν να καλλιεργούν ντόπιες παραδοσιακές ποικιλίες λαχανικών. Χαρακτηριστικό των ποικιλιών αυτών είναι ότι, παρουσιάζουν ορισμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, όπως το άρωμα, το χρώμα και τη γεύση (π.χ. πομιθόρκα) ή την εξειδικευμένη χρήση, όπως την παρασκευή γλυκών ή αποθηκευτικών δοχείων (νεροκόλλοκα). Ορισμένες ντόπιες παραδοσιακές ποικιλίες εξακολουθούν να παρουσιάζουν εμπορικό ενδιαφέρον και καλλιεργούνται σε μεγάλη έκταση, ενώ οι περισσότερες δεν έχουν εμπορική αξία και η καλλιέργεια τους περιορίζεται στην ικανοποίηση των προσωπικών αναγκών του καλλιεργητή. Η τελευταία περίπτωση, δηλαδή, η σε πολύ μικρή έκταση καλλιέργειά τους για προσωπική κατανάλωση αποτελεί μία από τις σημαντικότερες οδούς διατήρησης των ποικιλιών αυτών όταν αυτές χάσουν το εμπορικό τους ενδιαφέρον. Παραδείγματα ντόπιων παραδοσιακών ποικιλιών λαχανικών που εξακολουθούν να καλλιεργούνται είναι οι παραηλιγάς του κυπριακού ρουβιού (Σωτηρκατικό, Γουδιότικο), οι ταμπούρες, τα κρεατοφάσουλα, τα κρεατοκόλλοκα κ.ά.

Οι ντόπιες παραδοσιακές ποικιλίες στην Κύπρο, όπως και σε όλες τις ανεπτυγμένες χώρες, απειλούνται με εξαφάνιση λόγω της εντατικοποίησης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της ευκολίας πρόσβασης σε νέες μοντέρνες ποικιλίες και υβρίδια, της ευπάθειας που παρουσιάζουν συχνά οι ντόπιες παραδοσιακές ποικιλίες σε εχθρούς και ασθένειες και σε μετασυλλεκτικούς χειρισμούς και της εγκατάλειψης της καλλιέργειας ορισμένων ειδών. Επίσης, η γήρανση του πληθυσμού των αγροτικών περιοχών, ιδιαίτερα των ορεινών, καθιστά ευάλωτες για εξαφάνιση τις ντόπιες παραδοσιακές ποικιλίες που καλλιεργούνται για μη εμπορικούς σκοπούς. Το γεγονός ότι, οι ντόπιες παραδοσιακές ποικιλίες διατηρούνται από τον ίδιο το γεωργό με σπόρους που φυλάσσει από τις προηγούμενες καλλιέργειες σημαίνει την άμεση εξαφάνισή τους όταν σταματήσει η καλλιέργειά τους. Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει παγκοσμίως πολλές προσπάθειες για τη διάσωση των ντόπιων παραδοσιακών ποικιλιών λαχανικών. Μία από τις σημαντικότερες ενέργειες αφορά τον εντοπισμό του, την καταγραφή τους, τη συλλογή σπόρων και τη διατήρησή τους σε Τράπεζες Γενετικού Υλικού. Η συλλογή και η διατήρηση των ντόπιων παραδοσιακών ποικιλιών θεωρείται πολύ σημαντική γιατί πέραν του ότι είναι πολύτιμη πηγή γενετικού υλικού για τη δημιουργία νέων ποικιλιών, αποτελούν κομμάτι του πολιτισμού, της ιστορίας και της παράδοσης ενός τόπου που θα πρέπει να διασωθεί.

Το Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών (ΙΓΕ) σε συνεργασία με το Τμήμα Γεωργίας έχουν ξεκινήσει μια προσπάθεια διάσωσης των ντόπιων παραδοσιακών ποικιλιών με την εκτός τόπου (*ex situ*) διατήρησή τους στην Τράπεζα Γενετικού Υλικού του ΙΓΕ. Η προσπάθεια αυτή περιλαμβάνει τον εντοπισμό και τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τις ντόπιες παραδοσιακές ποικιλίες, τη συλλογή σπόρων, την επεξεργασία και διατήρησή τους στην Τράπεζα Γενε-

τικού Υλικού του ΙΓΕ. Οι σπόροι που θα συλλεχθούν θα φυλάσσονται σε κατάλληλες συνθήκες, ώστε να διασφαλιστεί η μακροχρόνια διατήρησή τους. Επίσης, οι σπόροι θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για σκοπούς έρευνας ή για επαναχρησιμοποίησή τους στη γεωργία στο μέλλον, συμβάλλοντας, έτσι στην αειφόρο χρήση τους. Ο εντοπισμός των ντόπιων παραδοσιακών ποικιλιών λαχανικών που δεν έχουν εμπορική αξία είναι ιδιαίτερα δύσκολη γιατί η γνώση για την ύπαρξή τους και η καλλιέργειά τους μπορεί να περιορίζεται στα όρια μίας Κοινότητας ή μερικών γεωργών. Για το λόγο αυτό το Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών παρακαλεί όπως γεωργοί ή ερασιτέχνες καλλιεργητές, οι οποίοι καλλιεργούν ντόπιες παραδοσιακές ποικιλίες λαχανικών και ιδιαίτερα ποικιλίες με μικρό ή χωρίς εμπορικό ενδιαφέρον να επικοινωνήσουν με το Λειτουργό Γεωργικών Ερευνών, Άγγελο Κυρατζή στα τηλέφωνα 22 403131 και 22 403173. ■

Έρευνα και ενδιαφέρον για τα αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά στην Κύπρο

Κωνσταντίνα Σταυρίδου
Λειτουργός Γεωργικών Ερευνών
στο Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών

Τα αρωματικά φυτά καλλιεργούνται σε μια έκταση 1500 δεκαρίων περίπου. Οι ιδανικές εδαφοκλιματικές συνθήκες της Κύπρου, οι σχετικά μικρές απαιτήσεις σε νερό και οι κεφαλαίουχικές επενδύσεις που απαιτούνται για την εγκατάστασή τους, καθώς και οι προοπτικές εμπορίας καθιστούν τα αρωματικά φυτά μια δυναμική καλλιέργεια με πολλές δυνατότητες. Δεν είναι, όμως, εφικτό να προχωρήσει απρόσκοπτα η καλλιέργειά τους χωρίς την υποστήριξη της έρευνας, η οποία έχει ξεκινήσει από το ΙΓΕ, ήδη από το 1997, ενώ σε ορισμένα θέματα, όπως η αποξήρανση των αρωματικών φυτών, υπάρχει συνεργασία με το Τμήμα Γεωργίας.

Τα ερευνητικά προγράμματα που διεξήχθησαν επικεντρώθηκαν στις παρακάτω δραστηριότητες: Εντοπισμός και αξιολόγηση κλώνων ντόπιας ρίγανης, διαχείριση αρωματικών φυτών, ορθολογιστική χρήση νερού με στόχο τη βελτιστοποίηση παραγωγής και ποιότητας, καταπολέμηση ζιζανίων, χημικές αναλύσεις, μικροποληθιασισμός αρωματικών φυτών και μελέτη της οικονομικότητας αρωματικών φυτών.

Από τα πειράματα **αξιολόγησης των κλώνων της ντόπιας ρίγανης** προέκυψε ότι, υπάρχει μεγάλη διαφορά μεταξύ των διαφόρων κλώνων τόσο στην παραγωγή, όσο και στην περιεκτικότητα σε λάδι. Ο καλύτερος κυπριακός κλώνος από αυτούς που δοκιμάστηκαν είναι ο «Κάμπος». Για τη ρίγανη πραγματοποιήθηκαν πειράματα **αποστάσεων φύτευσης** σε διάφορους συνδυασμούς. Στο Ζύγι, η υψηλότερη παραγωγή προέκυψε από το συνδυασμό 60x30 cm, με 5,5 φυτά/m². Όσον αφορά τις ετήσιες **απαιτήσεις της ρίγανης σε νερό**, αυτές ανέρχονται σε 400 mm περίπου, του φασκόμηλου ξεκινούν από 300-320 mm και της λεβάντας από 240 mm για νεαρές φυτείες και αυξάνονται τα επόμενα χρόνια στα 400 και 350 mm αντίστοιχα. Ο περιορισμός στην άρδευση μειώνει την παραγωγή τόσο σε φρέσκο, όσο και σε αποξηραμένο εμπορεύσιμο προϊόν και στα τρία αρωματικά φυτά που μελετήθηκαν. Ελαττώνει, επίσης, το ποσοστό του παραγόμενου αιθέριου ελαίου. Για την **αντιμετώπιση των ζιζανίων** έγιναν δοκιμές με διάφορα προφυτρωτικά και μεταφυτρωτικά ζιζανιοκτόνα σε σχεδόν όλα τα είδη των αρωματικών φυτών και επιλέχθηκαν τα καταλληλότερα για κάθε είδος. Ιδιαίτερα για το βασιλικό, καλύτερα αποτελέσματα για την καταπολέμηση των ζιζανίων έδωσε η εδαφοκάλυψη με μαύρο πηλαστικό, διότι, επιπροσθέτως, παρατηρήθηκε αύξηση της παραγωγής κατά 30% και η ποιότητα ήταν καλύτερη. Αξίζει να σημειωθεί ότι, οι χημικές αναλύσεις που έγιναν στη λεβάντα, το φασκόμηλο και τη ρίγανη έδειξαν ότι, κανένα από τα ζιζανιοκτόνα που μελετήθηκαν δεν επηρέασε την περιεκτικότητα σε λάδι.

Αναφορικά με τα **αιθέρια έλαια**, το κύριο χημικό συστατικό του λαδιού της ρίγανης είναι η καρβακρόλη που κυμάνθηκε από 84-89%. Επιπλέον, το κυπριακό φασκόμηλο *S. fruticosum* περιέχει α και β θουγιόνη, η οποία είναι νευροτοξική, σε πολύ μικρή ποσότητα (κάτω του 1%), ενώ το φασκόμηλο *S. officinalis* που καλλιεργείται στην

Ευρώπη έχει 30% θουγιόνη. Το κυπριακό φασκόμηλο, όμως, έχει ψηλή περιεκτικότητα σε καμφορά (35%) που προκαλεί υπέρταση, ενώ το *S. officinalis* περιέχει λιγότερη καμφορά (20%).

Η Κύπρος διαθέτει έναν τεράστιο φυτικό πλούτο που παραμένει ακόμη ανεξερεύνητος και ανεκμετάλλευτος. Εξάλλου, υπάρχουν νέες καλλιέργειες και τροφές που μπορούν να αντικαταστήσουν τις χρήσεις ορισμένων ουσιών στην Κύπρο, αλλιά και στην Ε.Ε. Εξίσου σημαντικό πεδίο έρευνας προσφέρει και η μελέτη των δράσεων των αιθέριων ελαίων. ■

Παράγοντες που επηρεάζουν την ποιότητα του καρπούζιου στην Κύπρο

Δρ. Μάριος Κυριάκου

Ανώτερος Λειτουργός Γεωργικών Ερευνών και

Γεώργιος Σωτηρίου

Λειτουργός Γεωργικών Ερευνών

στο Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών

Στο καρπούζι η ποιότητα του καρπού καθορίζεται, κυρίως, από τρία επί μέρους οργανοληπτικά χαρακτηριστικά: τη συνεκτικότητα (τραγανότητα), τη γλυκύτητα και την ένταση του χρωματισμού της σάρκας. Η ποιότητα, όμως, που χαρακτηρίζει τις διάφορες ποικιλίες καρπούζιου δεν μπορεί να εκλημβάνεται ως δεδομένη και σταθερή, αφού ενδέχεται να επηρεάζεται από ένα αριθμό παραγόντων, όπως το είδος του υποκειμένου, τη θρέψη, την άρδευση, την καλλιεργητική πρακτική, τις εδαφοκλιματικές συνθήκες κατά τη διάρκεια της καλλιέργειας, το χρόνο συγκομιδής και τις συνθήκες μετασυλλεκτικής διαχείρισης. Οι παράγοντες αυτοί ενδέχεται να επενεργούν είτε ανεξάρτητα και ομοιόμορφα ή αλληλεπένδεται και συνεργιστικά.

Ο Κλάδος Λαχανοκομίας και Ανθοκομίας, του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών διεξάγει, εδώ και δύο χρόνια, εκτεταμένη ερευνητική εργασία αξιολόγησης των κυριότερων παραγόντων που μπορεί να ευθύνονται για την υποβάθμιση της ποιότητας που συχνά παρατηρείται στην εγχώρια καθοκαιρινή παραγωγή καρπούζιων. Στο συγκεκριμένο ερευνητικό πρόγραμμα αξιολογείται η ποιότητα διαφόρων εμπορικών ποικιλιών καρπούζιου σε σχέση με τον εμβολιασμό, αλλιά και τη συλλεκτική ωριμότητα των καρπούζιων. Παράλληλα, διεξάγονται πειράματα, μετασυλλεκτικά, ώστε να συνεκτιμηθεί η απώλεια ποιότητας που προκύπτει κατά τη διατήρηση και εμπορία των καρπών μετά τη συγκομιδή.

Από τα μέχρι τώρα αποτελέσματα προκύπτει ότι, ο εμβολιασμός στα κατά κανόνα υβριδικά υποκείμενα, που καλλιεργούνται εμπορικά στην Κύπρο, αδιαμφισβήτητα, αυξάνει τη συνεκτικότητα της σάρκας των καρπούζιων, ενώ δεν διαπιστώθηκε να επηρεάζει τη γλυκύτητα, στις πλείστες τουλάχιστον ποικιλίες. Σημαντικό, επίσης, συμπέρασμα είναι πως η διατήρηση των καρπούζιων σε θερμοκρασία περιβάλλοντος, για περίοδο πέραν της μίας εβδομάδας από τη συγκομιδή, υποβαθμίζει σημαντικά τα ποιοτικά χαρακτηριστικά. Όσον αφορά την επίδραση του χρόνου συγκομιδής, από τα πρώτα αποτελέσματα διαφαίνεται ότι, ο βέλτιστος συνδυασμός γλυκύτητας, συνεκτικότητας και χρώματος καρπού επιτυγχάνεται μεταξύ 35 και 40 ημερών από την ημερομηνία καρπόδεσης του άνθους για τις πλείστες των ποικιλιών που εξετάστηκαν. Μεταξύ 40 και 45 ημερών από την καρπόδεση η υποβάθμιση της ποιότητας παραμένει περιορισμένη στο στάδιο συγκομιδής, αλλιά μειώνεται σημαντικά η διατηρησιμότητα των καρπούζιων, δεδομένης της μετασυλλεκτικής απώλειάς της.

Το ΙΓΕ θα απασχολήσει περαιτέρω η αξιολόγηση νέων μικρόκαρπων και άσπερμων ποικιλιών καρπούζιου βάρους 3-4 χιλιόγραμμων, καθώς και η επίδραση της αζωτούχας λίπανσης στην ποιότητα εμπορικών ποικιλιών καρπούζιου υπό τις κυπριακές συνθήκες καλλιέργειας. ■

